

Lag

om vidareutnyttjande av data som innehas av företag som producerar vissa allmännyttiga tjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på företag där offentliga samfund har bestämmande inflytande och som är verksamma

1) inom sektorer som anges i 6—9 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (1398/2016),

2) på det sätt som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70,

3) som lufttrafikföretag som fullföljer allmän trafikplikt enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen, eller

4) som rederier som fullföljer allmän trafikplikt enligt artikel 4 i rådets förordning (EEG) 3577/92 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage).

Ett företag anses stå under bestämmande inflytande av ett offentligt samfund när det offentliga samfundet ensamt eller tillsammans med andra offentliga samfund har bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § eller 6 § 2 mom. i bokföringslagen (1336/1997) i företaget eller när offentliga samfund annars direkt eller indirekt kan utöva bestämmande inflytande över företaget på grund av ägarförhållanden, finansiellt deltagande eller de regler som tillämpas i fråga om företaget.

2 §

Handlingar

Denna lag tillämpas på i 1 § avsedda företags handlingar vars produktion utgör en del av sådana tjänster inom en i 1 § 1 mom. avsedd sektor som en myndighet anser vara allmännyttiga och i fråga om vilka det därför genom lag eller förordning eller på något annat för företaget bindande sätt har uppställts särskilda skyldigheter som gäller offentliga tjänster.

Denna lag tillämpas inte på

1) handlingar som har direkt koppling till verksamhet som på det sätt som avses i 10 § i lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster har fastställts vara direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde,

2) handlingar som är myndighetshandlingar enligt 5 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999),

3) handlingar till vilka tredje parter innehar industriella rättigheter eller upphovsrätt,

4) handlingar vars tillgänglighet är begränsad i någon annan lag för att skydda affärshemligheter, statens säkerhet eller personuppgifter eller av någon annan motsvarande orsak.

Med *handling* avses i denna lag utom en framställning i skrift eller bild även ett meddelande som avser ett visst objekt eller ärende och uttrycks i form av tecken som på grund av användningen är avsedda att höra samman och vilket kan uppfattas endast med hjälp av automatisk databehandling eller en ljud- eller bildåtergivningsanordning eller något annat hjälpmedel.

3 §

Vidareutnyttjande av handlingar

Ett företag som för kommersiella eller icke-kommersiella ändamål tillåter användning av en handling som det innehar, eller som enligt lagstiftning, internationella avtal, en myndighets föreskrift eller föreläggande eller av någon annan för företaget förpliktande anledning måste tillåta sådan användning av en handling som det innehar, ska iaktta vad som i denna lag föreskrivs om villkor för användning av handlingar och handlingars tillgänglighet.

4 §

Hur handlingar ska lämnas ut

Handlingar ska vara tillgängliga i alla redan existerande filformat och alla redan existerande språkversioner. Handlingar ska dessutom finnas tillgängliga i ett elektroniskt, allmänt använt maskinläsbart format med tillhörande metadata, om det är ändamålsenligt och möjligt utan oskäligt besvär.

5 §

Tillgång till värdefulla datamängder

Med *värdefulla datamängder* avses datamängder om vars tillgänglighet det på grund av deras ekonomiska eller sociala betydelse föreskrivs i de genomförandeakter som avses i artikel 14.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn.

Värdefulla datamängder ska på begäran finnas tillgängliga i maskinläsbart format, med hjälp av tekniska gränssnitt. Om det behövs, ska dessa data också finnas tillgängliga som en bulknedladdning.

Närmare bestämmelser om värdefulla datamängder och tillgången till dem utfärdas enligt vad som föreskrivs om dem i Europeiska unionens lagstiftning genom förordning av statsrådet, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

6 §

Tillgång till data som uppdateras ofta

Data ska på begäran finnas tillgängliga med hjälp av tekniska gränssnitt, genast efter att de har samlats in och vid behov som en bulknedladdning, om det är fråga om information som

- 1) uppdateras ofta eller i realtid, och
- 2) till innehållet ändras eller föråldras snabbt.

Om det av ekonomiska eller tekniska orsaker medför oskäligt besvär för ett företag att iaktta 1 mom., ska data finnas tillgängliga inom en sådan tidsfrist eller med sådana temporära tekniska begränsningar som inte i onödan försvarar utnyttjandet av informationen.

7 §

Avgifter

Företag ska fastställa de avgifter som eventuellt tas ut för utlämnande av handlingar eller för att hålla dem tillgängliga så att de inkomster som avgifterna ger inte under räkenskapsåret överstiger det totala beloppet av kostnader för insamling, produktion, kopiering, distribution och lagring av data i handlingarna med tillägg av en skälig vinst. En skälig vinst fastställs som en procentandel av de kostnader som uppkommit och får högst utgöra beloppet av den fasta räntan för Europeiska centralbankens huvudsakliga refinansieringstransaktioner ökat med fem procentenheter.

Om det för att utlämna eller hålla en handling tillgänglig krävs skydd av affärshemligheter eller behandling av handlingen så att den inte innehåller personuppgifter som avses i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), kan företaget lägga kostnaderna för dessa åtgärder till de kostnader som avses i 1 mom.

Värdefulla datamängder som avses i 5 § ska vara tillgängliga avgiftsfritt.

Företag ska i förväg i ett allmänt datanät offentliggöra de faktiska beloppen av och grunderna för avgifter som tas ut för utlämnande av handlingar och för att de finns tillgängliga, om inte sådant offentliggörande anses uppenbart onödigt.

8 §

Icke-diskriminering och jämlikt bemötande

Företag ska behandla användarna av handlingar som företagen innehar på ett jämlikt sätt. Ett företag får ställa endast sådana villkor för användningen av handlingar som är objektiva, proportionerliga, icke-diskriminerande och motiverade av mål av allmänt intresse.

9 §

Exklusiva avtal

Avtal eller andra arrangemang mellan företag och tredje parter får inte innefatta ensamrätter som begränsar vidareutnyttjande av handlingar, om inte det är nödvändigt för att tillhandahålla en tjänst som är av allmänt intresse. Grunderna för beviljande av ensamrätt ska ses över regelbundet minst vart tredje år.

Exklusiva arrangemang som avses i 1 mom. ska göras offentligt tillgängliga i ett allmänt datanät minst två månader innan de träder i kraft. De slutliga villkoren i dessa avtal eller andra arrangemang ska göras offentligt tillgängliga i ett allmänt datanät.

Företag ska göra rättsliga eller praktiska arrangemang som, utan att innefatta ensamrätter, syftar till eller kan antas leda till begränsad tillgänglighet för vidareutnyttjande av handlingar för andra aktörer än de parter som deltar i arrangemanget, tillgängliga i ett allmänt datanät. Dessa rättsliga eller praktiska arrangemang ska göras tillgängliga i datanätet minst två månader innan de träder i kraft. Företaget ska regelbundet och i varje fall vart tredje år se över sådana rättsliga eller praktiska arrangemangs inverkan på tillgången till data. De slutliga villkoren i sådana arrangemang ska vara offentliga, och företaget ska göra dem offentligt tillgängliga i datanätet.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 17 juli 2021.

11 §

Övergångsbestämmelser

Exklusiva arrangemang som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag, och på vilka undantaget enligt 9 § 1 inte kan tillämpas, upphör att gälla när avtalen i fråga löper ut och i varje fall senast den 17 juli 2049.

Nådendal den 15 juli 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Kommunminister Sirpa Paatero